

Motto: Blahoslavení hladní a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení. (Mt 5.6).

Tento článok sa skladá z dvoch hlavných častí: – jednou je list ministerstvu, pričom ho uverejňujeme nie kvôli jeho téme, konkrétnej úradnej záležitosti, ktorej sa týka, tá je tu nepodstatná, ale

list uvádzame kvôli predstaveniu určitého spôsobu komunikácie, argumentácie, vzťahu a postoja občana zoči voči úradným požiadavkám alebo prekážkam, ktoré vníma ako neoprávnené, a na ktoré sa snaží účinne reagovať. – Ďalšou časťou, ktorá tomuto listu predchádza, je pokus o zasadenie celej „kauzy“ do duchovných súvislostí a požiadaviek našej doby. Vlastne až táto časť článku plne zdôvodňuje uverejnenie obyčajného úradného listu v duchovne zameranom časopise. Preto touto „štúdiou“ náš článok aj začíname:

List sa točí okolo registrácie jedného občianskeho združenia, ktorú ministerstvo podmienilo splnením určitých požiadaviek.

Samotné pripomienky ministerstva sú očividne nie zásadnej povahy a sú dobre mienené. Mohli by teda byť bez ťažkostí

prijaté. Ide však o spôsob, akým boli navrhované, totiž ako povinné, hoci v skutočnosti takýto status nemali. Ale – ak by sme takéto pravidlá prijali – v budúcnosti by sa mohlo ľahko stať, že podobným spôsobom by mohli byť predkladané aj povinnosti alebo obmedzenia v omnoho zásadnejších záležitostiach.

Vezmime si napríklad oblasť alternatívneho školstva. Na Slovensku – ale iste aj v iných krajinách – jestvujú občianske iniciatívy, ktoré sa zasadujú o vzdelávacie alternatívy založené na duchovnom svetonázore – waldorfské školstvo a pod. Stretávajú sa pritom s prekážkami zo strany štátnej moci, kvôli ktorým tieto svoje ideály nevedia uskutočniť v želanej miere. Postup úra-

dov je pritom často podobný tomu, ktorý je ukázaný v tomto článku, pričom na strane aktivistov to neraz vyvoláva bezradnosť až frustráciu. A tu už sa pohybujeme v omnoho zásadnejších záležitostiach, v oblasti svetonázorovej slobody,

Peter Kmetek

Občan a ministerstvo

*Skrze anjelov
sa do nás vlievajú
božské sily
– ale jedine skrze
Ježiša Krista
sa môžeme stať
schopnými tieto
sily aj zvládnuť.*

v oblasti práva na výchovu vlastných detí v duchu určitého pohľadu na svet, v duchu určitého svetonázoru a s tým spojených priorit. V niektorých úradných dokumentoch sa už začínajú objavovať odvolávky na tzv. vedecký svetonázor, pričom však je tým myslená len (hrubo) materialistická veda. A duchovná veda nenachádza v takto chápanom pojme vedy zodpovedajúce miesto. Okrem toho sa zatvárajú oči pred skutočnosťou, že pojem svetonázoru je širší, bohatší a nepomerne obsiahlejší, než obraz sveta zaznamenaný prístrojmi a opakovateľnými experimentmi.

Žijeme v krajine, kde zhruba 80 percent obyvateľov sa hlási ku kresťanstvu. Títo ľudia by asi ťažko boli ochotní zveriť svoje deti do výchovy moslimom alebo hinduistom. Pri všetkej úcte a ekumenizme, hoci ich pohľad na svet je duchovný, ani to nestačí keď ide o niečo tak závažné. Zároveň však tí istí ľudia celkom pokojne a bez pocitu zanedbania zveria svoje deti do výchovy materialistom, ktorí nemajú ani natoľko duchovný pohľad na svet, ako príslušníci iných náboženstiev, a pri tvorbe osnov vychádzajú z neduchovného pohľadu na svet. Niektorí občania si aj uvedomujú nenormálnosť takéhoto usporiadania, ale keď na tieto veci poukazujú a dožadujú sa nápravy, odpoveďou je im neraz len neústupnosť úradov, často bez nejakého dostatočného zdôvodnenia.

Preto sa pokúšame na konkrétnom príklade ukázať a navrhnúť postoj a postup, o kto-

rom sme presvedčení že zodpovedá takejto úlohe, a preto aj povedie k dosiahnutiu žiadúcich výsledkov – pretože je spojený s požadovanou zmenou vedomia na strane občanov, ktorá súvisí s prehĺbeným uvedomovaním si pojmov v oblasti spoločenskej, týkajúcej sa práv a slobôd.

Kvôli ohľadu na osoby sme niektoré údaje a mená v liste zmenili alebo odstránili. Považujeme za dôležité zdôrazniť, že v ľudskej rovine bolo jednanie zúčastnených úradníkov jednoznačne slušné. Aj ich konanie vyplývalo zo snahy o lepší výsledok, ibaže nevhodným spôsobom.

Tento článok teda v rozhodne nie je sťažnosťou ani kritikou. Je len popisom určitej duchovnej úlohy, ako vyvstáva v našej dobe pred nami, a spôsobu jej riešenia, ktorý považujeme za správny, zodpovedajúci požiadavkám kladeným na nás z duchovného sveta.

Emil Páleš vo svojej práci *Angelológia dejín*¹ predložil presvedčivý a vedecky doložený výklad o pôsobení anjelských bytostí v dejinách. Popísal ako by „rozvrh hodín“ školy ľudstva, z ktorého vieme vyčítať nie len minulé „vyučovacie hodiny“, ktoré už ľudstvo absolvovalo, ale – ako sa na správny rozvrh hodín patrí – dajú sa z neho vyčítať aj budúce hodiny, a aj tie, ktoré práve teraz bežia. V každom období prichádzajú z duchovného sveta určité sily, ktorých zvládnutým prijatím ľudstvo napreduje vo svojom vývoji v tej oblasti, ktorá zodpovedá povahe síl príslušného obdobia. Tento dej sa, okrem iného, prejavuje aj tým, že v určitých historických obdobiach vystupujú určité prekážky a negatívne javy viac do popredia, než v iných dobách. Sú to tie prekážky, ktoré zodpovedajú schopnostiam, ktoré sa majú v ľudstve v danej dobe rozvinúť. Podľa tohoto rozvrhu hodín je v súčasnosti prevládajúce pôsobenie archanjelov Michaela a Zachariela. Prvý z nich pôsobí od roku 1879 počas nasledujúcich 354 rokov a druhý od roku 1989 počas ďalších 72 rokov. Pokiaľ ide o podrobný popis povahy ich pôsobenia, pre rozsiahlosť témy sme nútení odkázať čitateľa na pôvodnú prácu¹. Pre účely tejto štúdie spomeňme skutočne len v náznaku, že k tomuto pôsobeniu patrí aj

Návod k zákonu, ktorý vypracuje ministerstvo a zašle občanovi, nemá väčšiu záväznosť, než návod k zákonu, ktorý vypracuje občan a zašle ministerstvu.

sloboda a vzpriamenosť, ďalej štátotvornosť, tj. pokrok v spoločenskom usporiadaní, a v neposlednom rade prehĺbené chápanie pojmov.

Zodpovedajúco týmto stránkam ich pôsobenia môžeme očakávať aj zosilnenie protisíl, ktoré budú pôsobiť v opačnom zmysle, a ktoré budeme pociťovať napríklad aj ako negatívne a nežiadúce spoločenské javy. Môžeme teda očakávať sily, ktoré sa budú pokúšať okliešťovať ľudskú slobodu, budú brániť ľuďom stáť vzpriamene, a tiež sily, ktoré by chceli formovať spoločensko-právne a štátno-právne prostredie a usporiadanie smerom, ktorý nezodpovedá zdravému, žiadúcemu vývoju. Možno očakávať javy a sily smerujúce k pokusom o isté obmedzovanie slobody a vzpriamenosti v najširšom slova zmysle, a ďalšie, vedúce k nezdravým javom

v štátno-právnej oblasti, ako je napríklad byrokracia, alebo smerujúce k znehodnocovaniu pojmov „vytunelovaním“ ich pôvodného obsahu alebo ich používaním v inom zmysle, než je pôvodný.

V tejto súvislosti je nutné výslovne zdôrazniť, že aj keď tieto javy budú do nášho života vstupovať cez celkom určitých ľudí, nemali by sme voči nim

pociťovať nepriateľstvo alebo akékoľvek iné záporné city či myšlienky. Nevedome plnia určitú úlohu – a my sa máme sústrediť na ňu. Ich „úlohou“ je neustúpiť, kým danú záležitosť neuchojíme spôsobom zodpovedajúcim duchu doby. Presne v zmysle Steinerovho výroku o tom, že prekonávaním zla sa má dobro vystupňovať vo svätosť. Práve prítomnosťou týchto síl a ich prekonávaním sa vedomie ľudstva – skladajúce sa z vedomia jednotlivých ľudí – bude môcť posunúť ďalej v požadovanom smere vývoja. Od nás sa očakáva, aby sme vyvstávajúce prekážky prekonávali takým spôsobom, ktorý povedie k posunu nášho vedomia žiadúcim smerom.

Ľudstvo ako celok prežívalo tieto „vyučovacie epochy“ vždy spôsobom, zodpovedajúcim dosiahnutému stupňu svojho vývoja. Ale až v našej dobe máme prvýkrát možnosť prežívať ich vedome, bdelo a s Ježišom Kristom – kresťania minulých storočí prežívali príchod týchto síl tak-

povediac „bez rozvrhu“, bez vedomia zákonitosti v historickom vývoji. A hlavne – podľa údajov duchovnej vedy – od polovice minulého storočia je Ježiš Kristus omnoho bližšie nášmu vnútornému vnímaniu, a teda môžeme sa viac obracať k Nemu o pomoc pri zvládaní úloh doby: skrze anjelov sa do nás vlievajú božské sily – ale jedine skrze Ježiša Krista sa môžeme stať schopnými tieto sily aj zvládnuť.

V liste, ktorý ďalej uvádzame, je riešená celkom určitá záležitosť, avšak zmyslom článku v žiadnom prípade nie je byť príspevkom k riešenie *tejto* konkrétnej oblasti, ale na tomto jednotlivom *príklade* ukázať niečo omnoho všeobecnejšie – totiž spôsob riešenia prípadov, keď niektorá zložka štátnej správy uplatní na občanov nároky, ktoré presahujú jej poverenie (mandát).

Ide o to, vôbec rozpoznať, že sa jedná o takýto prípad, o niečo neoprávnené, o prekročenie – a nepristúpiť na to, ale pomenovať, odhaliť túto nepravosť takým spôsobom, ktorý urobí tento druh jednania neutržateľným.

Lenže to dokážeme až na určitom stupni vedomia – a určité druhy prekážok majú za úlohu posunúť nás k takémuto vývoju a stupňu.

Práve z duchovného hľadiska sa ľudia na určitých miestach ani nemôžu chovať inak. Potom by spoločnosť fungovala z nejakej vyššej moci, ale my by sme sa nachádzali v takých podmienkach ako deti.

Nuž a tu je samotný list, presnejšie článok-list, zostavený z viacerých listov, v nepodstatných veciach trochu pozmenený, ale zachovávajúci to podstatné ako príspevok na uvedenú tému:

* * *

Vec:

Námietka voči postupu ministerstva v konaní o registráciu občianskeho združenia.

Vážený pán riaditeľ (sekcie ministerstva).

Na vašom ministerstve v súčasnosti prebieha registrácia nášho občianskeho združenia. Už sme spolu hovorili o našich rozdielnych pohľadoch na povinnosť menovite uvádzať v stanovách určité právomoci orgánov občianskeho združenia. Vaším listom zo dňa ... ste nám opäť vrátili sta-

novy nášho združenia s tým, že ich treba dať do súladu so zákonom č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Tento náš list obsahuje naše podrobnejšie vyjadrenie k Vášmu stanovisku, a tiež aj naše vysvetlenia k vašim upozorneniam v liste.

Východisko pre vypracovanie stanov.

Pri vypracovaní stanov nášho združenia sme postupovali podľa citovaného zákona. Okrem toho sme ako pomocný materiál použili aj „Návod“ z internetovej stránky vášho ministerstva, a tiež aj stanov iného, už zaregistrovaného združenia. Z týchto pomocných materiálov sme čerpali ďalšie námety, možnosti a podrobnosti navyše, nad rámec požiadaviek cit. zákona. Tie sme napokon v stanovách uviedli alebo neuviedli podľa nášho uváženia, rozlišujúc medzi možnosťou a zákonnou povinnosťou.

Návod na vypracovanie stanov.

„Pri úprave stanov odporúčame postupovať podľa návodu na vypracovanie stanov, ktorý Vám v prílohe prikladáme.“ (citované z vášho listu).

Podmienky vzniku občianskych združení upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Občania aj ministerstvá sú *rovnako* používateľmi zákona. Návod k zákonu, ktorý vypracuje ministerstvo a zašle občanovi, nemá väčšiu *záväznosť*, než návod k zákonu, ktorý vypracuje občan a zašle ministerstvu. Preto návod, ktorý ste nám poslali, chápeme – ako to o ňom aj Vy sami uvádzate – v rovine *odporúčania*: vítame ho ako nezáväznú pomôcku, ktorá si nenárokujú vznášať požiadavky a predpisovať náležitosti, avšak nemôžeme tento neúradný spis vnímať ako predpis na úrovni zákona alebo úradnej vyhlášky. Všetky úpravy a vymedzenia, ktoré obsahuje *над* rámec zákona – rôzne námety a príklady, ako by stanov prípadne tiež *mohli* byť vypracované –, toto všetko má povahu a váhu poradnú, nepovinnú, pretože takýmto spisom nemožno zužovať priestor a obmedzovať možnosti ponechané občanom v zákone. Za *postačujúce* považujeme vyhovieť

požiadavkám a obmedzeniam vyjadreným v cit. zákone. Duch zákona je viac, než litera zákona – ale tam, kde by boli dotknuté naše práva, tam sa odvolávame aj na literu zákona.

Zákonom stanovené náležitosti.

„Upozorňujeme Vás, že podľa § 7 ods. 3 cit. zákona môže ministerstvo začať konanie o registráciu Vášho združenia až po doručení zákonom stanovených náležitostí.“ (citované z vášho listu).

Nezačali ste konanie o registráciu nášho združenia s odvolaním sa na nedoručenie *zákonom stanovených* náležitostí. V odôvodnení tohto Vášho kroku a postupu však neuvádzate žiadnu náležitosť, ktorá by bola skutočne *zákonom* stanovená. Skutočnosti vami označené ako nedostatky nie sú náležitosťami stanovenými žiadnym zákonom. Rozlišujeme náležitosti stanovené zákonom od odporúčaní stanovených neformálnym návodom. Neprijatie *nepovinných* odporúčaní nemôže byť dôvodom nezačatia konania o registráciu združenia.

Vo vašom upozornení vidíme dobrú vôľu ochrániť nás pred ťažkosťami, ktoré sa zrejme vyskytli u iných združení na základe nejednoznačnosti ich stanov. Vitáme takéto rady a skúsenosti, pokiaľ je nám ponechaná sloboda pri ich zohľadnení. Zároveň však dbáme, aby neboli vydávané za niečo, čím nie sú – teda za záväznú normu –, a ako také vyžadované a odôvodňujúce vrátenie stanov, ktoré vyhovujú zákonom stanoveným požiadavkám.

Schvaľovanie stanov a ich zmien.

„V stanovách je potrebné určiť, ktorý orgán schvaľuje stanovky občianskeho združenia a ich zmeny.“ (citované z vášho listu).

Pre túto vašu požiadavku – tak ako je predkladaná, teda ako *povinnosť*, ako *zákonom stanovená náležitosť* – nenachádzame v citovanom zákone oporu. Táto náležitosť nie je v cit. zákone stanovená, že musí byť v stanovách uvedená – v § 6 ods. 2 ani na žiadnom inom mieste cito-

vaného zákona sa nenachádza. A nenachádza sa ani v žiadnom inom nám známom predpise, pričom ani vy pri nej neuvádzate žiadny zákon alebo predpis, od ktorého by ste jej obligátnosť odvodzovali. Na jej zdôvodnenie uvádzate iba nasledovné vysvetlenie:

„V prípade, že tento orgán nebude určený, občianske združenie nemôže zmeniť stanovky, pretože tieto môže zmeniť len orgán určený v stanovách.“ (citované z vášho listu).

Uviedli ste váš pohľad, prečo považujete uvedenú požiadavku za *potrebnú*, ale tým ešte nie je dostačujúco zodpovedaná otázka, na akom základe ju považujete aj za *povinnú*, teda čo vás oprávňuje ukladať nám ju ako *povinnosť*. Toto vysvetlenie nám aj naďalej chýba. Vaše zdôvodnenie – potrebnosti ale zároveň aj povinnosti vašej požiadavky – je založené na výroku (tvrdení, podmienke), že „(stanovky) môže zmeniť len orgán určený v stanovách“, ktorý (výrok) sme ale v žiadnom zákone ani predpise nenašli. Nie je našou chybou, ak zákon nepamätá na niečo, čo vy považujete za natoľko dôležité a potrebné, že by ste chceli, aby to bolo aj povinné. Ak sa to má skutočne stať povinným, v takom prípade je riešením doplnenie zákona alebo nejakého platného predpisu v uvedenom zmysle, čo považujeme za štandardný a správny postup. Jeho protipólom je len zbytočne dlhý a zložitý priebeh registrácie, sprevádzaný pripomienkovaním predkladaných stanov námietkami, ktoré sú neudržateľné, pretože nemajú oporu v jestvujúcej právnej úprave.

Navyše, vami uvedené vysvetlenie nezohľadňuje skutočnosť, že my v našich stanovách tento orgán určený máme. Nezávisle na tom, že zákon nám takúto povinnosť neukladá, ale súc si vedomí dôležitosťi ochrany stanov – ako základného dokumentu združenia – pred nejednoznačnosťou pri ich výklade, vrátane výkladu právomoci schvaľovať aj samotné stanovky a ich zmeny, sme túto ochranu v stanovách zabezpečili, a to nasledovným, *nepriamym* spôsobom, ktorý je oprávnený a nám postačuje:

Stanovky ako dokument – a preto aj ich schvaľovanie a každá zmena v nich – patria k základ-

ným záležitostiam združenia. Táto skutočnosť je nepopierateľná a nespochybniteľná. V stanovách v čl. 5 písm. a) je členská schôdza uvedená ako ten orgán združenia, ktorý má *výhradnú* právomoc rozhodovať o *základných* záležitostiach združenia. Žiadny iný orgán združenia nie je v stanovách uvedený ako oprávnený rozhodovať o jeho základných záležitostiach. Takto je v stanovách jednoznačne určené, ktorý orgán má právomoc schvaľovať stanovy a ich zmeny – a zároveň, že žiadny iný orgán túto právomoc nemá.

Orgán oprávnený rozhodovať o zániku hnutia (čl. 5 a čl. 9 stanov).

„Súčasne treba v stanovách uviesť, ktorý orgán rozhoduje o zániku občianskeho združenia.“ (citované z vášho listu).

Podobne ako v predchádzajúcom prípade, ani pre túto vašu požiadavku nenachádzame oporu v citovanom zákone, ani v žiadnom inom predpise. Táto náležitosť nie je v cit. zákone stanovená, že *musí* byť v stanovách uvedená – v § 6 ods. 2 (ani na žiadnom inom mieste) citovaného zákona sa nenachádza. Nepovažujeme ju preto za *zákonom* stanovenú náležitosť. Navyše, o orgáne oprávnenom rozhodovať o zániku združenia sa v § 12 ods. 2 cit. zákona výslovne uvádza: „Pokiaľ stanovy združenia neurčujú spôsob dobrovoľného rozpustenia alebo zlúčenia s iným združením, rozhoduje o ňom jeho najvyšší orgán. Tento orgán oznámi zánik združenia do 15 dní príslušnému ministerstvu.“ V citovanom zákone sa takto až na dvoch miestach ponecháva možnosť, že oprávnený orgán *nemusí* byť v stanovách uvedený priamo: v § 6 ods. 2 a v § 12 ods. 2.

Na základe uvedených skutočností preto nepovažujeme za našu *povinnosť* v stanovách *priamo* uviesť, ktorý orgán rozhoduje o zániku združenia – v súlade so zákonom je tento orgán určený *nepriamym spôsobom*: v čl. 5 písm. a) stanov je *členská schôdza* menovite a jednoznačne uvedená ako *vrcholný*, tzn. najvyšší orgán združenia, ktorému zasa podľa § 12 ods. 2 cit. zákona je zverená príslušná právomoc, pokiaľ v stanovách nie je určené inak. My v stanovách uvádzame vrcholný orgán združenia, a v citovanom

zákone sa najvyššiemu orgánu dáva zmienená právomoc. Takéto riešenie je oprávnené a nám postačuje.

Neúplné vymenovávanie a nadbytočné opakovanie.

K predošlým dvom oddielom tohoto listu ešte dodávame, že pri písaní stanov sme sa vyhýbali *takému* vymenovávaniu jednotlivostí alebo ošetrovaniu osobitných prípadov, ktoré by aj tak nepokrývalo všetky možnosti, alebo by viedlo k *nadbytočnému* opakovaniu toho, čo už raz bolo – priamo alebo nepriamo – uvedené buď v stanovách alebo v cit. zákone. Preto sme v stanovách nášho združenia *priamo, jednotlivo a menovite* uviedli iba tie skutočnosti a náležitosti, ktorých uvedenie *takýmto spôsobom* buď je výslovne požadované podľa cit. zákona, alebo u ktorých sme to uznali za potrebné. Ostatné záležitosti v stanovách ošetrojeme nepriamo a súborne prostredníctvom vyšších, nadradených pojmov a súhrnných vyjadrení, ktoré pokrývajú *úplnú* množinu skutočností daného druhu.

Dve oblasti pozornosti.

Vravíte, že nevidíte dôvod, prečo sa bránime prijať vaše pripomienky. Nevidíte ho, pretože ho hľadáte tam, kde nie je – v oblasti registrácie občianskych združení a v *kvalite* vašich pripomienok. Lenže dôvod nášho odmietania sa nachádza inde. Nám v tejto chvíli nejde o to, či niektorá vaša pripomienka je alebo nie je dobrá, účelná, užitočná, praktická a pod., nezameriame sa na **obsah** vašich pripomienok, ale na ich **právny status**. Ide o to, že vy z vašej pripomienky, ktorá je vo svojej podstate, po právnej stránke, *nepovinným odporúčaním, radou*, že vy z nej určitým myšlienkovým postupom – ktorý považujeme za neoprávnený – takpovediac „vyrábate“ *zákonom stanovenú náležitosť*. To je to, čo odmietame, proti čomu sa ohradzujeme a vyslovujeme námietky, toto je oblasť, na ktorú upriamujeme pozornosť. Tu sa už nepohybujeme v rovine občianskych združení a právomocí *ich* orgánov, ale v rovine právomocí štátnych orgánov voči občanom, teda v rovine občianskych práv všeobecnejšie. My sa v tejto chvíli zameria-

vame na úradný styk, na oblasť vzťahov medzi štátnou správou, úradmi štátnej správy, pracovníkmi štátnej správy na strane jednej – a občanmi, stránkami na strane druhej. Hľadáme odpoveď na otázku, či, a do akej miery, v akom rozsahu, akým spôsobom, na akom základe a podľa akých pravidiel smie byť štátna správa – alebo ktokoľvek iný – voči občanom zdrojom, pôvodcom ukladania obmedzení alebo povinností **nad rámec zákona**.

My sa nebránime vašim úkonom, ktoré voči nám konáte v prvej oblasti, len dbáme na to, aby to prebiehalo správne aj zo zorného uhla druhej oblasti. Vstupujúc do prvej oblasti sa totiž celkom samovoľne dostávame aj do druhej oblasti, a stávame sa – vy aj my – nevyhnutne aj účastníkmi druhej oblasti, kde tiež môže dochádzať k chybám v konaní každej zo zúčastnených strán. A na nezrovnalosti v tejto oblasti upozorňujeme.

Podstata vašich požiadaviek.

Podstatou obidvoch vašich sporných požiadaviek z citovaného listu je, že menujete nejakú určitú, jednotlivú právomoc – napr. *schvaľuje to a to, rozhoduje o tom a o tom...* –, a tvrdíte, že občianske združenie je povinné v stanovách uviesť, určiť, ktorý orgán združenia práve túto, jednotlivú, vami menovanú právomoc má, pretože inak, neuvedením tohoto v stanovách vraj dochádza k nesúladu stanov so zákonom a k nedoručeniu zákonom stanovených náležitostí nutných k začatiu konania o registráciu združenia.

Odvolávate sa na zákon.

Pokiaľ ide o oprávnenosť ukladať občanom takúto konkrétnu povinnosť, odvolávate sa na citovaný zákon, kde sa v § 6 ods. 2 písm. d) hovorí, že v stanovách musia byť uvedené „*orgány združenia, spôsob ich ustanovovania, určenie orgánov a funkcionárov oprávnených konať v mene združenia*“.

Mimochodom, pojmy *určenie* a *právomoc* – nejakého orgánu – neznamenajú to isté. Pojem *určenie*, ktorý používa cit. zákon, znamená úlohu, poslanie, povolanie a je pojmom nadradeným, vyšším, všeobecnejším, než pojem *právomoc*, čo

je pôsobnosť, kompetencia, oprávnenie. Zákon vyžaduje uviesť určenie, kým vaše požiadavky sa týkajú právomocí. Aj z tohoto pohľadu je ich oprávnenosť otázná. Ale pre nás je teraz podstatná iná stránka celej záležitosti.

Ako sa zo všeobecného a voliteľného stane jednotlivé a povinné.

Podľa nás nemožno korektným spôsobom z tak všeobecnej formulácie, aká je použitá v cit. zákone, vyvodiť záver, že tento zákon požaduje v stanovách uviesť práve tie dve konkrétne právomoci, ktoré menujete. Tu uplatňujete ten vyššie spomínaný „určitý myšlienkový postup, ktorý považujeme za neoprávnený“, a ktorého podstatou, výsledkom je, že z niečoho všeobecného, rámcového, neurčeného a fakultatívneho sa stane niečo menovite stanovené, jednotlivé, určité – a k tomu ešte aj záväzné a povinné. Nekorektnosť takéhoto spôsobu vyvodzovania najlepšie vynikne na nasledovných dvoch príkladoch pomyselných výrokov:

1. výrok: „Zákon všeobecne spomína „určenie“ orgánov – a preto je **práve táto**, jednotlivá, konkrétna právomoc v stanovách povinná.“

2. výrok: „Zákon celkom všeobecne požaduje, aby združenie v stanovách uviedlo, aké určenie dalo jednotlivým svojim orgánom – a preto, na tom základe smie ministerstvo do stanov predpísať **práve túto** konkrétnu právomoc – alebo akúkoľvek inú podľa svojho uváženia – ako *zákonom povinne stanovenú*.“

Na základe *celkom všeobecnej* požiadavky citovaného zákona, aby združenie uviedlo v stanovách, aké určenie ono dalo jednotlivým svojim orgánom, odvolávajúc sa na túto požiadavku, nám vy ukladáte dve konkrétne právomoci, a tvrdíte, že sme povinní práve tieto dve právomoci výslovne uviesť v stanovách nášho združenia a priradiť ich k niektorému z jeho orgánov. Celú vec podávate takým spôsobom, ako keby cit. zákon spomínal menovite práve tieto dve vami požadované právomoci, s ktorými prichádzate a ktoré nám predpisujete.

Nebezpečné dôsledky takéhoto postupu.

Iný spôsob, ako zviditeľniť nekorektnosť vášho postupu, je ukázať, k akým paradoxom vedie vo svojich dôsledkoch.

Postupom, ktorý uplatňujete, možno totiž ako povinnú, ako *zákonom stanovenú* vyžadovať do stanov vlastne *akúkoľvek* právomoc orgánu združenia. Pri takomto výklade cit. zákona môže príslušný pracovník štátnej správy (ministerstva) vzniesť voči združeniu *ľubovoľnú* požiadavku, týkajúcu sa určenia orgánu, a tvrdiť, že práve táto jeho konkrétna požiadavka vyplýva zo zákona, a jej neprítomnosť v stanovách môže označiť za *nesúladsť stanov so zákonom*, a za *nedoručenie zákonom stanovených náležitostí*. Navyše, nikde nie je záruka, že neskôr, pri registrácii iného združenia, sa nevyvorí nejaká ďalšia požiadavka, ktorá bude tým istým spôsobom a na základe tej istej argumentácie taktiež prehlásená za *zákonom stanovenú*. Touto argumentáciou možno totiž *akúkoľvek* požiadavku „obhájiť“ ako „zákonom stanovenú“, pretože sa to nedá nikde ani overiť, ani potvrdiť, ani vyvrátiť. Ale povinnosti predsa nemožno ukladať len tak, bez obmedzenia, bez upravenia, bez stanovenia jasných pravidiel a hraníc pre toto ukladanie a predpisovanie.

Všimnime si, že pri takomto postupe sa môže počet aj znenie „zákonom stanovených“ požiadaviek ľubovoľne meniť bez toho, aby bolo potrebné čo i len nepatrne zmeniť samotný zákon. Tie isté stanovy v priebehu času chvíľku môžu „byť v súlade so zákonom“, a v nasledujúcej chvíli zrazu môžu prestať byť „v súlade so zákonom“, pričom aj tie stanovy aj zákon samotný budú stále rovnaké – meniť sa bude iba počet a obsah pripomienok v listoch z ministerstva, prípadne príslušná internetová stránka. Podobne aj obsah pojmu „doručenie zákonom stanovených náležitostí“ sa takto môže priebežne ľubovoľne meniť bez toho, aby sa v zákone zmenilo čo i len jediné písmenko.

Vidíme, že pri takomto prístupe, spôsobe výkladu a *dôvodenia* tu vzniká v podstate neobmedzený priestor predpisovať združeniam akékoľvek určenia ich orgánov, priestor ohraničený, **upravený** vlastne len sebakontrolou príslušného pracovníka štátnej správy. Pojem *regulárnosti* v zmysle jestvovania jasných pravidiel, ktoré sú

zúčastneným stranám *vopred* známe a upravujú ich vzájomný úradný styk, takto chápaný pojem regulárnosti tu stráca obsah, vytráca sa – a na jeho miesto nastupuje neregulárnosť, svojvôľa, spoločnosť bez pravidiel. A práve spoločnosť s pravidlami, zdravý vzťah medzi občanmi a štátom, skutočne hlboko demokratický a právny štát s jasnými pojmami a pravidlami – to je to, o čo nám tu v tejto chvíli ide, to je oblasť nášho záujmu. Od toho sa odvíja naše neústupné a vytrvalé odmietanie vašich neoprávnených požiadaviek, akokoľvek dobre mienených.

My máme záujem na dobrých stanovách – funkčných, bezpečných, robustných... Ale aspoň tak isto veľký záujem máme aj na dobrom fungovaní štátnej správy vo vzťahu k občanom – korektnom, transparentnom, regulárnom... A na základe vyššie uvedeného zastávame názor, že všeobecná formulácia citovaného zákona neoprávňuje vaše ministerstvo ukladať predmetné konkrétne jednotlivé požiadavky ako povinné.

V prílohe vám opätovne zasielame stanovy nášho združenia v podobe, o ktorej sme presvedčení, že vyhovuje platným zákonom a predpisom, a že splňuje všetky predpísané náležitosti. Žiadame vás o začatie konania o registráciu nášho združenia.

S pozdravom...

* * *

Na základe takejto argumentácie ministerstvo ustúpilo od svojich neoprávnených požiadaviek, a zaregistrovalo stanovy združenia v pôvodnej, zakladateľmi predloženej podobe.

Sme presvedčení, že tento spôsob jednania – v presných a vedomých pojmoch odhalená podstata neprávosti – je v dnešnej dobe žiadúci, a že bude účinný aj v ďalších podobných prípadoch, keď sú zo strany štátu kladené občanom neoprávnené povinnosti alebo prekážky a obmedzenia.

Literatúra:

¹ Páleš, E.: *Angelológia dejín - paralelné a periodické javy v dejinách*. Vydavateľstvo Sophia, Bratislava, 2001. Viď aj časopis Sophia, a tiež aj internetová stránka www.sophia.sk.